

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Хімічний факультет

Кафедра фармацевтичної хімії

Дипломна робота

магістра

на тему: **«Протизапальна активність комплексів SnCl₄ з саліцилоїлгідразонами бензальдегіду та 4-бромбензальдегіду за умов трансдермального введення»**

«Anti-inflammatory activity of SnCl₄ complexes salicyloylhydrazon benzaldehyde and 4-brombenzaldehyd conditions for transdermal administration»

Виконала: студентка денної форми навчання
напряму підготовки 102 Хімія

Стахів Юлія Анатоліївна

Керівник: к.б.н., доц. Александрова О.І. _____

Рецензент: д.б.н., с. н.с. відділу фізико-хімічної
фармакології ФХІ імені О.В. Богатського

Ларіонов В.Б.

Рекомендовано до захисту:
протокол засідання кафедри
№ _____ від _____ 2018 р.

Захищено на засіданні екзаменаційної комісії №_
протокол № _____ від «___» _____ 2018 р.

Оцінка _____ / _____ /
(за національною шкалою, за шкалою ECTS, бал)

Завідувач кафедри
_____ академік Андронаті С.А.
(підпис)

Голова екзаменаційної комісії
_____ д.х.н., доц. Чеботарев О.М.
(підпис)

Одеса – 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ	9
1.1. Трансдермальні терапевтичні системи як нові лікарські форми..	9
1.1.1. Шкіра як провідник лікарських речовин	9
1.1.2. Поняття про трансдермальні терапевтичні системи.....	10
1.2. Конструкція і види трансдермальних терапевтичних систем.....	15
1.2.1. Конструкція трансдермальних терапевтичних систем... 	15
1.2.2. Застосування трансдермальних терапевтичних систем... 	18
1.3. Характеристика місцевого трансдермального введення.....	20
1.3.1. Вимоги, що пред'являються до мазей.....	21
1.3.2. Класифікація мазей.....	22
1.4. Застосування НПЗЗ у складі трансдермальних систем.....	24
1.4.1. Механізм дії НПЗЗ.....	26
1.5. Застосування саліцилатів у медицині.....	28
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ЧАСТИНА.....	31
2.1. Матеріали і реактиви.....	31
2.2. Методи.....	32
2.2.1. Підготовка експериментальних тварин.....	32
2.2.2. Виготовлення трансдермальної форми досліджених сполук	32

2.2.3. <i>Методика індукування карагінанового асептичного запалення .....</i>	33
2.2.4. <i>Методика індукування алізіотиоціанатового запалення ..</i>	33
2.2.5. <i>Методика системного трансдермального введення.....</i>	34
2.2.6. <i>Методика місцевого трансдермального введення.....</i>	34
2.3. <i>Обговорення результатів.....</i>	35
2.3.1. <i>Протизапальна активність 2- гідроксибензоїлгідрозон бензальдегіду та 2- гідроксибензоїлгідрозон-4-бромбензальдегіду при їх транслермальному системному веденні на моделі карагінанового запалення.....</i>	35
2.3.2. <i>Протизапальна активність за умов трансдермального системного введення хімічних сполук, які входять до складу хімічної структури 2- гідроксибензоїлгідрозон бензальдегіду та 2- гідроксибензоїлгідрозон-4- бромбензальдегіду на моделі карагінанового запалення.....</i>	38
2.3.2.1. <i>Протизапальна активність бензальдегіду та бромбензальдегіду при їх трансдермальному системному введенні на моделі карагінанового запалення.....</i>	39
2.3.2.2. <i>Протизапальна активність саліцилової кислоти та хлориду олова(II) та гідразиду при їх трансдермальному системному введенні на моделі карагінанового запалення.....</i>	42
2.3.3. <i>Протизапальна активність 2- гідроксибензоїлгідрозон бензальдегіду та 2- гідроксибензоїлгідрозон-4-</i>	

- бромбензальдегіду при їх трансдермальному місцевому введенні на моделі карагінанового запалення.....44*
- 2.3.4. Протизапальна активність за умов трансдермального місцевого введення хімічних сполук, які входять до складу хімічної структури 2- гідроксибензоїлгідразон бензальдегіду та 2- гідроксибензоїлгідразон-4- бромбензальдегіду на моделі карагінанового запалення.....47**
- 2.3.4.1. Протизапальна активність бензальдегіду та бромбензальдегіду при їх трансдермальному місцевому введенні на моделі карагінанового запалення.....47**
- 2.3.4.2. Протизапальна активність саліцилової кислоти, хлориду олова (II) та гідразиду при їх трансдермальному місцевому введенні на моделі карагінанового запалення.....49**
- 2.3.5. Протизапальна активність 2- гідроксибензоїлгідразон бензальдегіду та 2- гідроксибензоїлгідразон-4- бромбензальдегіду при їх трансдермальному місцевому введенні на моделі алілізотіоціанатового запалення.....52**
- 2.3.6. Протизапальна активність за умов трансдермального місцевого введення хімічних сполук, які входять до складу хімічної структури 2- гідроксибензоїлгідразон бензальдегіду та 2- гідроксибензоїлгідразон-4- бромбензальдегіду на моделі алілізотіоціанатового запалення.....55**
- 2.3.6.1. Протизапальна активність комплексів бензальдегіду та бромбензальдегіду при їх місцевому**

<i>трансдермальному введенні на моделі алізітїоціанатового запалення .....</i>	<i>56</i>
<i>2.3.6.2. Протизапальна активність саліцилової кислоти, хлориду олова (II) та гідразиду при їх трансдермальному місцевому введенні на моделі алізітїоціанатового запалення.....</i>	<i>58</i>
ВИСНОВКИ.....	61
ЛІТЕРАТУРА.....	62

ВСТУП

Одне з найважливіших завдань фармацевтичної хімії є пошук і створення нових лікарських засобів з широким спектром терапевтичної дії і мінімальним проявом побічних ефектів. У медичній практиці широко застосовуються препарати на основі похідних саліцилової кислоти, завдяки унікальному поєднанню таких фармакологічних властивостей як протизапальна, жарознижувальна, аналгетична і антибактеріальна [1].

Широке застосування знайшли такі НПЗЗ як індометацин, диклофенак натрію, бутадіон, ацетилсаліцилова кислота як в якості симптоматичних препаратів, так і для терапії таких хронічних захворювань як ревматизм і ревматоїдний артрит. З урахуванням того, що всі сучасні НПЗЗ виявляють виражену гепатотоксичну та нефротоксичну дію, доцільність пошуку речовин, протизапальну дію яких не буде супроводжуватися побічними ефектами, стає очевидною.

Трансдермальна терапевтична система (ТТС) - це дозована м'яка лікарська форма для зовнішнього застосування у вигляді пластирів або плівок. ТТС - це системи з контрольованим вивільненням, які здатні безперервно атравматично подавати в організм ЛЗ, зі швидкістю, що створює в кровотоці постійний рівень концентрації ЛЗ, близький до мінімального терапевтичного рівня. За своєю структурою трансдермальна система являє собою пластрин. Придатність лікарської речовини для використання в формі ТТС визначається декількома факторами, основним з яких є його фізико-хімічні властивості, що забезпечують здатність проникати через шкіру в терапевтичних дозах [8, 16].

Для посилення терапевтичного ефекту в складі трансдермальних терапевтичних систем використовують нестероїдні протизапальні препарати, дія яких спрямована на блокування деяких ферментів, які сприяють утворенню біологічно активних речовин, які запускають запальну реакцію [4, 5].

Першими препаратами, які мають специфічне протизапальну дію, були саліцилати. Ця дія поєднується у них з болезаспокійливим і жарознижуючим ефектом, проте в порівнянні з анальгетиками-антипіретиками протизапальний ефект у них є у них домінуючим [10].

Особливу увагу привертають координаційні сполуки SnCl_4 , інтерес дослідників до яких, починаючи з 1960-х років, до теперішнього часу зріс. Викликано це не тільки значною структурною різноманітністю синтезованих комплексів, а й їх біологічною активністю. Найбільш перспективним представляє шлях створення олова (IV) з продуктами конденсації гідразину саліцилової кислоти, яка широко використовується при виробництві антисептиків, антиревматичних і ін. засобів, і альдегідів.

Мета роботи – визначення протизапальної активності комплексів SnCl_4 з саліцилоїлгідразонами бензальдегіду та 4- бромбензальдегіду за умов їх системного та місцевого трансдермального введення. А також вивчення вкладу у протизапальну активність хімічних сполук які входять до складу хімічної структури досліджених комплексів.

Для досягнення цієї мети необхідно було вирішити такі задачі:

1. Встановити протизапальну активність комплексів SnCl_4 з саліцилоїлгідразонами бензальдегіду та 4-бромбензальдегіду при карагенан-індукованому запаленні в умовах системного та місцевого трансдермального введення.

2. Визначити вклад у протизапальну активність в умовах системного та місцевого введення хімічних сполук, що формують хімічну структури досліджених комплексів на карагінан – індукованому запаленні.

3. Дослідити протизапальну активність експериментальних сполук на моделі аллілізотіоціонат-індукованого запалення в умовах місцевого трансдермального введення.

4. Встановити вклад у протизапальну активність хімічних сполук, які входять до хімічної структури досліджених комплексів на моделі

аллізотіонат-індукованого запалення при їх трансдермальній місцевій терапії.

ВИСНОВКИ

1. Показано, що на моделі карагінан-індукованого запалення, комплексні сполуки 1 та 2 проявляють інтенсивну протизапальну активність як в умовах системного так і місцевого трансдермального введення, виводячи показники на рівень фізіологічної норми відповідно на 3 і 4 добу експерименту.

2. Встановлено, що внесок в протизапальну дію комплексів на моделі карагінан-індукованого запалення вносять саліцилова кислота, бензальдегід, бромбензальдегід, хлорид олова (II). Гідразин працює тільки в умовах місцевого застосування в складі мазі.

3. Показано, що місцеве трансдермальне введення сполуки 2 на моделі аллілізотіонатного запалення більш ефективно, ніж застосування сполуки.

4. Внесок в протизапальну активність комплексів на аллілізотіонат-індукованому запаленні, вносять саліцилова кислота, хлорид олова, бензальдегід і бромбензальдегід. Гідразин в даних умовах експерименту протизапальну дію не проявляє.

5. Показано, що протизапальна активність сполук 1 та 2 набагато перевищує протизапальну активність сполук, які формують їх структуру на всіх моделях запалення в умовах як місцевого так і системного введення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Рыдловская А. В. Оценка противовоспалительного действия комбинированного препарата на модели каррагинанового отека у крыс линии Вистар. / А. В. Рыдловская, М. Н. Макарова, В. Г. Макаров, С. А. Иванова, и др. // Вестник Санкт-Петербургской государственной медицинской академии им И.И. Мечникова. – 2006. – Т. 2, №3. – С. 236.
2. Morris C.J. Carrageenan-induced paw edema in the rat and mouse / Morris C.J. // *Methods Mol. Biol.* – 2003. – V. 225. – P. 115-121.
3. Sałat, K.; Filipek, B. Antinociceptive activity of transient receptor potential channel TRPV1, TRPA1, and TRPM8 antagonists in neurogenic and neuropathic pain models in mice. *J. Zhejiang Univ-Sci B.* 2015, 16,-P. 167–178.
4. Нестероидные противовоспалительные средства. (Редакц. статья) // *Клин. фармакол. и фармакотер.*, 1994, С.3, 6-7.
5. Современные аспекты использования вспомогательных веществ в технологии лекарственных препаратов. /Багирова В.Л., Демина КБ, Девяткина И.А. и др. // *Фарматека.* – 1998. – №6. С. 34–36.
6. Трансдермальные лекарственные формы. Обзорная информация: Лекарственные средства. – Экономика, технология и перспективы получения. – М., 1989. - Вып. 12. С. 41
7. Мизина П.Г. и др. Введение лекарственных веществ через кожу – достижения и перспективы (обзор)/ П.Г Мизина *Вестник ВГУ. Серия: Химия. Биология. Фармация.* 2004. №1 С. 176-183
8. Каратеев А.Е. Нестероидные противовоспалительные препараты в эпоху биологической терапии. / А.Е. Каратеев // *Современная ревматология.* – 2008. № 3. – С. 3 – 6.
9. Стуров Н.В. Безопасность применения нестероидных противовоспалительных средств / Н.В. Стуров, В.В. Чельцов, Т.С. Илларионова // *Трудный пациент.* – 2005. - №6. – С. 11.

-
10. Дроздов В.Н. Эффективность и безопасность применения ацетилсалициловой кислоты. / В. Н. Дроздов, В. А. Ким // РФЖ. – 2001. – Т.6. № 2. – С. 991.
  11. Л.С. Страчунский. Нестероидные противовоспалительные средства. / С.Н. Козлов, Л.С. Страчунский. – Методическое пособие. (Классификация из Drugs Therapy Perspectives с дополнениями.) – 2000.
  12. Чичасова Н.В. Основные вопросы применения нестероидных противовоспалительных препаратов, волнующие практических врачей. / Н.В. Чичасова // РМЖ. – 2006. – № 2. – С. 81-86.
  13. Каратаев А.Е. Нестероидные противовоспалительные средства при лечении боли в терапевтической практике / А.Е. Каратаев // Справочник поликлинического врача. – 2010. – 308 с.
  14. Каратаев А. Е. Оценка безопасности современных противовоспалительных препаратов / А. Е. Каратаев // Новая аптека. – 2010. - №1. – С. 58-60.
  15. Васильев, А.Е. Лекарственные формы нового поколения системы доставки лекарственных веществ / А.Е. Васильев // Новая аптека.- 2002.- № 7.- С. 67-70.
  16. Губина, Г.Н. Трансдермальные терапевтические системы / Г.Н. Губина, И.П. Ковалев // Фармац. журн.- 1990,- № 2.- С. 33-37.
  17. Прилепская, В.Н. Трансдермальная контрацептивная система Евра: новый подход к контрацепции / В.Н. Прилепская, Н.М. Назарова // Фарма-тека.- 2004.- № 15.- С. 8-10.
  18. Трансдермальные терапевтические системы с индометацином / А.Е. Васильев и др. // Хим.-фармац. журн.- 2001.- Т.35, № 10.- С. 51-52.
  19. Трансдермальные лекарственные формы (Обзор) / К.О. Бухникашвили и др. // Хим. фармац. журн.- 1992.- Т 26, № 9-10.- С. 46-51.

-
20. Трансдермальные терапевтические системы доставки лекарственных веществ (Обзор) / А.Е. Васильев и др. // Хим. фармац. журн.- 2001.- Т 35, №11.- С. 29-42.
21. Кравченко, И.А. Физико-химические основы усиления трансдермального введения лекарственных препаратов / И.А Кравченко, С.А. Андронати, В.Б. Ларионов. Одесса: Астропринт, 2002.-224с.
22. Басок Ю. Б., Саломатина Л. А., Алексеева О. С., Зайцева М. А., Севастьянов В. И. Исследование фармакокинетики ацетилсалициловой кислоты, хлорпропамида и ацизола при аппликации трансдермальных терапевтических систем. Материалы 3-ей международной научной конференции «Экспериментальная и клиническая фармакология», республика Беларусь, г. Минск, 23-24 июня 2009, С. 18-20.
23. Исакова М.Е., Трансдермальный фентанил (Дюрогезик): длительная терапия хронического болевого синдрома у онкологических больных, РМЖ, т.14, №14, 2006, стр.1057-1060
24. Львова Л.В. Трансдермальные терапевтические системы [Электронный ресурс] http://www.provisor.com.ua/archive/2004/N17/art_26.php(дата обращения 09.09.2014)
25. Строение трансдермальных терапевтических [Электронный ресурс] систем<http://www.medsuccess.ru/onfs-116-2.html>
26. Кругликова-Львова Р.П., Авакумов В.М. // Новые лекарственные препараты. 1982. №6. С. 9-16.
27. Рыдловская А. В. Оценка противовоспалительного действия комбинированного препарата на модели каррагинанового отека у крыс линии Вистар. / А. В. Рыдловская, М. Н. Макарова, В. Г. Макаров, С. А. Иванова, и др. // Вестник Санкт-Петербургской государственной медицинской академии им И.И. Мечникова. – 2006. – Т. 2, №3. – С. 236.

-
28. Salat, K.; Filipek, B. Antinociceptive activity of transient receptor potential channel TRPV1, TRPA1, and TRPM8 antagonists in neurogenic and neuropathic pain models in mice. *J. Zhejiang Univ-Sci B*. 2015, 16,-P. 167–178
29. Зеленин К. Н. Гидразин / Военно- медицинская академия/ Санкт-Петербург- 1998. С. 59-65.
30. Chan A. T. Aspirin dose and duration of use and risk of colorectal cancer in men. / A. T. Chan, E. L. Giovannucci, J. A. Meyerhardt. // *Gastroenterology*. – 2008. – Vol.134. – № 1. – P. 8 – 21.
31. Яковчук Т. В. Противовоспалительная активность солей салициловой и ацетилсалициловой кислот / Т. В. Яковчук, О.В. Картошина, К. Р. Хусаинова //Симферополь : Полиграфия. - 2011. – 487 с.
32. Brooks P. M. Nonsteroidal anti-inflammatory drugs: differences and similarities / P. M. Brooks, R. O. Day // *New Engl. J. Med.* – 1991. – V.324. – P.1716 – 1725.
33. Roelofs PDDM, Deyo RA, Koes BW, Scholten RJ, van Tulder MW. Non-steroidal anti-inflammatory drugs for low back pain. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2008, Issue 1
34. Журнал «Провизор»,вып.17, 2004г. Л. В. Львова, канд. биол. Наук
35. Колпаков Ф.М. Проницаемость кожи. - М.: Медицина, 1973. –С. 207
36. Роль координационных соединений металлов в повышении биологической активности лекарственных средств / С. В. Костров, Л. П. Лазурина, О. В. Лосицкая [и др.] // Сборник материалов 5-го съезда общества биотехнологов России им. Ю. А. Овчинникова. – М., 2008. – С. 232–234
37. Григорьева А. С. Оптимизация фармакотерапевтической активности биометаллов при комплексообразовании с НПВП / А. С. Григорьева. – М. : Академкнига, 2000. – Т. 2: Микроэлементы в медицине. – 352 с.
38. Доклінічне вивчення специфічної активності потенційних протисудомних препаратів : метод. Рекомендації / за ред. акад. М. Я. Головенко, проф. Л. О. Громова. – К. : ДФЦ МОЗ України, 2003. – 46 с.

---

39. Комплексы [тетрахлоро-(N-4-Rбензилиден-салицилоилгидразинато-N, O) олова (IV)], где R = OCH₃, Br, N(CH₃)₂) и их противовоспалительная активность / Н. В. Шматкова, И. И. Сейфуллина [и др.] // Вісник ОНУ. Хімія. – 2013. – Т. 18 (46), № 2. – С. 16–24.

40. Джусупова Д.Д. Технология и исследование пленок, мазей ранозаживляющего, противовоспалительного и антисептического действия: Автореф. дис. канд. фармац. наук. М., 1985. - 21 с.